

Texel, 28 januari 2024

Aan de Gemeenteraad van Texel

LTO Texel constateert onrust in het Texelse Buitengebied. Het regent er niet alleen hemelwater. Het regent al een hele tijd gemeentelijke aanschrijvingen en dwangsommen. Er is een grauwsluier over het Texelse Buitengebied getrokken. Zo voelen de Texelse boeren wat er nu gebeurt. Verkoopstalletjes, boerderijwinkels, theetuinen, koffiepotten, picknicktafels en speeltuintjes, workshops, alle leuke dingen worden door de gemeente verboden of afgeknepen. Wat is er aan de hand?

De afgelopen jaren heeft de landbouw landelijk, maar zeker ook op Texel, ingezet op verbreding. Naast het reguliere bedrijf kwamen er boerencampings, zorgboerderijen, bezoekboerderijen, rondleidingen, wandelroutes, verkooppunten van eigen producten, kortom, allerlei initiatieven om de burger bij het platteland te betrekken en daarmee ook extra inkomen te genereren voor de landbouw. Door de toenemende regeldruk en allerlei opgelegde beperkingen komt het inkomen van de boer in de knel, en verbreding in allerlei vormen levert een mooie steun in de rug op.

Omdat geen twee boeren hetzelfde zijn is er een grote variatie in vormen van verbreding. Er verschenen boerencampings, verkoopstalletjes waar de eigen producten werden verkocht, er kwamen heuse boerderijwinkels, bezoekboerderijen waar je een rondleiding kon krijgen, zorgboerderijen waar zowel kinderen als volwassenen die extra zorg nodig hebben in een beschermde omgeving een prettige dagbesteding krijgen, op sommige bedrijven zijn proeverijen van eigen producten, er waren een paar theetuinen, enz. Geheel in de trend van Koop Lokaal zorgden al deze activiteiten voor een levendig en leefbaar buitengebied, waar toerist en Texelaar van konden genieten. Of, zoals de gemeente zelf schrijft: *Gezamenlijk maakt het een toeristisch aantrekkelijk en afwisselend gebied.* Iedereen blij zou je denken.

Op basis van het bestemmingsplan Buitengebied waren deze activiteiten over het algemeen toegestaan. Het plan is ondertussen wel behoorlijk oud. Dat is de reden dat een aantal activiteiten helemaal niet staan omschreven in het bestemmingsplan. Zo mag er in principe geen horeca en geen detailhandel in het buitengebied, maar mag het eigenlijk wel een beetje. Er is zoiets als ondergeschikte detailhandel. En ondergeschikte horeca. De omschrijvingen van deze zaken staan in een bestemmingsplan dat in 2013 is vastgesteld, maar al veel eerder is opgesteld. In die tijd waren er geen theetuinen, nauwelijks verkoopstalletjes, boerderijwinkels enz. De bestaande regelgeving is dan ook volstrekt onvoldoende voor deze nieuwe ontwikkelingen.

Ondertussen is de gemeente (voorlopig) gestrand in het opstellen van de nieuwe Omgevingsvisie voor Texel voor de komende 25 jaar. In de concept versie stond niet heel veel over de landbouw en zeker niet de punten die door LTO Texel waren aangedragen. Maar in de visie werd wel aangedrongen op innovatie, verbreding, en al die dingen waar de Texelse boeren al lang mee bezig zijn. Dat is mooi, zou je denken, de gemeente steunt de verbreding van de Texelse landbouw, waardoor er voor de boeren op Texel toch een goede boterham te verdienen valt.

Niets is minder waar.

Het afgelopen jaar heeft er een ware heksenjacht plaatsgevonden in het Texelse Buitengebied. Nietsvermoedende boeren kregen ineens bezoek van controleurs, en daarna kregen ze brieven van de afdeling handhaving waarin gedreigd werd met dwangsommen. De zaak van de schapenboerderij haalde de krant. Mensen mochten daar nog wel met het hele gezin komen lammetjes knuffelen, maar als de boer het nog een keer zou wagen om een kop koffie te verkopen (met een endje koek van de Novalishoeve) dan zou hij een dwangsom van 50.000 euro verbeuren. De kleinschalige theetuinen kregen ook bezoek en brieven, ze moesten sluiten, want theetuinen gelden als horeca! Bij andere bedrijven mochten nog wel producten worden verkocht, maar uitsluitend eigen producten, en een picknicktafel of een speelhoekje voor de kinderen mocht niet meer. En al helemaal geen koffie. Stalletjes aan de weg met eigen producten werden te luxe bevonden, of stonden te dicht aan de weg, of de gemeente had er nog iets anders over te klagen. Weg er mee. En als klap op de vuurpijl 16 Texelse boerderijwinkels dicht. Alles op straffe van dwangsommen.

Boeren die dachten op een leuke manier een centje bij te verdienen werden ineens in de criminele hoek geduwd. Zo voelt dat als je zulke brieven krijgt. Je bent bezig met nieuwe ideeën voor je bedrijf. Je hebt geen idee dat je misschien wel in overtreding bent. Je voelt je onterecht aangevallen door boze brieven over overtredingen en sancties. Gewone mensen liggen daar wakker van. Het ontmoedigt. Boeren zijn ook mensen!

Het merkwaardige is ook dat iedereen in het buitengebied dacht op de goede weg te zijn. Koop en verkoop lokaal, breng je Texelse producten op Texel aan de man. Maak het buitengebied wat levendiger en gezelliger. Zoals de gemeente schrijft in het oude bestemmingsplan, en straks hopelijk ook weer in de nieuwe omgevingsvisie.

Wat er nu gebeurt is dat de gemeente kapot maakt wat ze zelf aan het promoten is.

De gemeente is nu bezig om op grond van een oud, ontoereikend bestemmingsplan de pret te bederven in het buitengebied. Het leukste verkoopstalletje, de Reuzenaardbei, is nu buiten gebruik. Het grappige verkoophuisje van De Hemmer is uit beeld.

Er gaat een verhaal dat stalletjes met stahoogte en een dak niet mogen, maar waar staat dat dan in het bestemmingsplan? Waar niets is geregeld voor verkoopstalletjes. Maar wel brieven sturen met aankondigingen van dwangsommen, die lang niet altijd terecht zijn.

Er zijn al dwangsommen opgelegd voor zaken die volgens de rechter gewoon mogen van het bestemmingsplan, of zaken die er zo onduidelijk in staan dat je er geen dwangsom voor kunt opleggen. Er is daarnaast een waslijst van gemeentelijke klachten over zaken die eigenlijk de praat niet waard zijn en die eenvoudig opgelost zouden kunnen worden als de gemeente niet tegenover de boer maar naast de boer zou gaan staan. Is een klein dijkje om een boerencamping nou echt een “illegale ophoging van gronden”? Is er voor een kleine overschrijding van het bouwvlak voor een stalletje nou echt geen oplossing? Er waren precies twee kleine theetuinen op Texel, hoe gevaarlijk is dat? Waar staat dat er op een boerenerf geen picknicktafel of een speelhoekje is toegestaan? En vooral, waarom mag er nergens meer een kop koffie geschonken worden? Er is kennelijk geklaagd door de horeca op Texel. Maar gaat het hier echt over omzetverlies? Praten we niet over een heel andere doelgroep? Gaat het niet gewoon om mensen die op een boerderijbezoek een kopje koffie nemen dat ze anders thuis zouden doen? En de bedreigingen voor de detailhandel komen tegenwoordig meer van de maaltijdboxen die op het internet besteld worden dan van de lokale verkoop van aardappelen en uien op het boerenerf. We moeten nou niet net gaan doen of die lokale verkoop een hele grote bedreiging is voor de horeca en de supermarkten.

Deze kwestie schreeuwt om een oplossing. En die is er. Met een simpel raadsbesluit kan de gemeenteraad de hele dwangsomellende opschorten of afblazen. Dan ontstaat er rust en tijd om gezamenlijk aan een oplossing te werken waar de landbouw mee verder kan. LTO Texel wil daar graag aan meewerken. Laat dat stokoude bestemmingsplan maar in de kast. Inventariseer samen met de sector eens de nieuwe ontwikkelingen van de afgelopen jaren in het buitengebied, en maak daar nieuwe, passende regelingen voor. Ruimhartige regelingen. Wat is er mis met een kopje koffie en een picknicktafel op een boerenerf waar je ook aardbeien, of aardappels, of ijsjes kunt kopen. Voor de fietsende toerist een fijne pitstop zou ik zeggen. En een kopje koffie voor opa en oma als de kleinkinderen lammetjes knuffelen. Nu staat er op de website van de schapenboerderij dat men zijn eigen thermos koffie maar mee moet nemen. Hoe armetierig is dat? Ongastvrij en on-Texels.

Bij de zogenaamde overtredingen gaat het in de meeste gevallen om marginale dingen waarvan je mag hopen dat die in een volgend bestemmingsplan (omgevingsplan) goed geregeld worden. Met duidelijke, ondubbelzinnige regels. Maar het duurt nog zo lang voordat dat plan er komt dat er nu met spoed een interim-regeling moet komen. Voor de boeren, voor de horeca, voor de detailhandel, voor de toeristen en voor de Texelaars. Wat ons betreft is de gemeente nu aan zet om de onrust weg te nemen en samen met de sector voor een innovatief, levendig en leefbaar buitengebied te zorgen.

Daarom deze brief aan de Raad van de gemeente Texel, met het verzoek de aangekondigde en opgelegde dwangsommen in het buitengebied ongedaan te maken of in ieder geval op te schorten.

Nu handelen is urgent daarom willen wij de fracties van de gemeente Texel vragen dit onderwerp als bespreekpunt te agenderen op de agenda van de Raadscommissie van 7 februari 2024 aanstaande. Onze brief kan voor de discussie als basis dienen. Desgewenst kan een vertegenwoordiger van LTO Texel komen inspreken om u na diens inspraak de gelegenheid te geven in het openbaar vragen te stellen.

Uiteraard Het moge duidelijk zijn dat er haast is geboden en dat een dergelijk besluit voor het komende toeristen seizoen genomen moet worden.

Bestuur LTO afdeling Texel